

Възпоменание на чудото, извършено от света великомъченица Евфимия Всехвална

Тропар:

*Възлюбила твоя жених Христос и приготвила светло твоята свещ,
сияеща с добродетели, всехвална Евфимие, си влязла с Него в брачния чертог и
си приела венец за страданията: избави от беди нас, които с вяра почитаме
твоята памет.*

Света великомъченица Евфимия Всехвална се родила, израснала и се увенчала с венец на мъченичеството в Халкидон, град във Витиния, разположен на брега на Черно море, срещу Цариград. Това станало по време на управлението на Диоклетиан, на шестнадесети септември. Тогава се празнува паметта ѝ. А на единадесети юли споменаваме чудото, станало със светите ѝ мощи по време на VI вселенски събор в Халкидон, на който било утвърдено православното вероизповедание. Чудото със светите ѝ мощи било знамение за светите отци да не встъпват в общение със зловерните и станало по следния начин.

По време на правоверния император Теодосий, александрийският патриарх Диоскор и цариградският архимандрит Евтихий положили началото на богохулна ерес срещу Господ Иисус Христос, сливайки божественото и човешкото естество у Него в едно. Със зловерието си те заблудили мнозина духовници и миряни, склонили към ереста редица знатни придворни и широко се възползували от тяхната авторитетна поддръжка.

След поместния събор в Ефес (няколко години след състоялия се там III Вселенски събор), или по-точно след това разбойническо сборище, на което Цариградският патриарх, светейшият Флавиан, изповедник на благочестието, бил убит от привържениците на Диоскор и Евтихий, ереста се укрепила още повече и започнала да се възприема за правоверие, а истинската православна вяра да се отхвърля като зловерие. Трябвало да се свика IV Вселенски събор на светите отци за изкореняване на ереста и за утвърждаване на православната вяра.

Междувременно благочестивият император Теодосий напуснал този живот и след него се възкачил добродетелният и богоугоден Маркиан със света Пулхерия. Двата ревностни поддръжници на правоверието и благочестието заповядали светите отци от цялата вселена да се съберат в прочутия Халкидон, за да разгледат и обсъдят въпросите на вярата.

Събрали се шестстотин и тридесет свети отци, сред които светейшият Анатолий, Цариградски патриарх, светейшият Ювеналий, Иерусалимски патриарх, посланици на светейшия Лъв, папа Римски. Присъствували и еретиците начело с Диоскор, Александрийски патриарх, Максим, когото Диоскор направил Антиохийски патриарх вместо отстранения Домн, техни поддръжници архиереи, Евтихий с привържениците си, тъй че се събрало голямо множество еретици. Заедно със светите отци щели да заседават в

църквата на света великомъченица Евфимия, която се намирала в предградие на Халкидон, близо до Босфора. Това била престолната църква на Халкидонската митрополия, твърде просторна, и можела да побере множество хора. В нея почивали мощите на великомъченицата, които били източник на дивни и велики чудеса. Ще споменем поне някои от тях. Всяка година в деня, в който тя пострадала за Христа, от честните ѝ мощи изтичала кръв, като от прясна рана, която събирали по следния начин. В голям мраморен саркофаг, покрит с мраморна плоча, бил положен дървеният ковчег със светите мощи. От лявата страна на саркофага имало малък отвор, колкото да влезе ръка. Той стоял затворен и се отварял само когато било необходимо. След всенощно бдение, преди светата Литургия, епископът поставял в него дълга желязна дръжка, за която била завързана гъба. Поставял вътре сухата гъба, а я изваждал напоена с кръв и я изстисквал в специално приготвен съд. Като виждал това, народът въздавал велика слава на Бога и на светата Му мъченица, помазвал се с кръвта за благословение и изцеление от болести. Кръвта силно благоухаела, сякаш била смесена с драгоценно миро, но никакво земно миро не можело да се сравнява с нея: тя превъзхождала всички аромати и изцелявала всякакви болести. Изтичането на благоуханната и целебна кръв от честните мощи ставало не само когато се празнувала паметта ѝ, но и в друго време, особено ако светителят на църквата бил угоден на Бога с добродетелния си живот. Често светицата се явявала на ония, които ѝ се молели с вяра, на приковани към постелята от болест, на молещи се при гроба ѝ, на попаднали в беда, които я призовавали за помощ. От всички градове и най-вече от околностите на Цариград с голямо упование се стичали на поклонение при нея, в Халкидон. Там по волята на императора трябвало да се събере вселенски събор на светите отци.

Между правоверните и еретиците на събора произлезли много спорове, несъгласия, разсъждения, понеже зловерните изобщо не искали да приемат православно учение. Тогава светейшият Анатолий, като се посъветвал с останалите свети отци, казал на еретиците:

- Напишете на свитък изповеданието на вашата вяра и ние ще напишем нашето, ще ги сложим запечатани в гроба при честните мощи на света великомъченица Евфимия, ще постим и съборно ще се молим на Бога да ни открие чрез Своята угодница кое е правилното изповедание.

Всички приели с одобрение думите на светейшия Анатолий и написали два свитъка - един на правоверните и един на зловерните. Запечатали ги всеки с печата си, отворили гроба на светицата, положили на гърдите ѝ двата свитъка, затворили отново гроба, запечатали го с царски печат, поставили стража и три дни постили и се молили. На четвъртия ден целият събор начело с императора дошъл на гроба на светицата. Махнали печата, отворили гроба и видели, че светата великомъченица държи свитъка на правоверните в дясната си ръка, а свитъкът на еретиците лежал в краката ѝ. Най-изумителното от всичко било, че тя протегнала ръка като жива и подала на императора и патриарха свитъка с православно вероизповедание. Всички се зарадвали неописуемо, прославили Бога, с благодарност възпели светата великомъченица и с гореща любов се поклонили на чудотворните ѝ мощи. Тутакси обявили православно вяра за утвърдена от Бога, което по чуден начин възвестила светата великомъченица. Еретическото зловерие предали на проклетие. Мнозина от еретиците, като видели чудото, се обърнали към

православието, а непреклонните били лишени от сан и изпратени на заточение. Оттогава в памет на славното чудо, станало по време на събора, започнали да изобразяват света великомъченица Евфимия със свитък в дясната ръка. Както тогава, така и след това светата мъченица не престава да върши чудеса и да източва от честните си мощи благоухаеща на миро кръв.

Минали много години. На престола се възкачил Маврикий, благочестив император, но от маловерие дръзнал да се усъмни в чудесата на светицата и смятал кръвта, която изтичала от мощите ѝ, за измама. В желанието си да изпита и да стигне до истината той постъпил така. Много преди деня, в който се празнувала паметта на светата великомъченица, запечатал гроба и отвора в него с печата си. Когато дошъл празничният ден, пристигнал от Цариград в Халкидон, махнал печата от отворието. Веднага се разнесло прекрасно благоухание и изпълнило цялата църква. От честните мощи на светицата изтекла кръв или по-точно миро под формата на кръв повече от всеки друг път. За да се засрами императорът поради маловерието си и да се укрепи вярата в силата Божия, която може да извършва свръхестествени неща, никоя друга година нямало толкова много кръв. Нима Господ, Който в древността с кост на животно - с магарешка челюст, изведе за Самсон изворна вода, не може да източи кръв и миро от нетленните мощи на Своята угодница? Тогава императорът разбрал прегрешението си, разкалял се и вече вярвал безрезервно в светицата.

Впоследствие при управлението на Ираклий по Божие допущение перси нахлули във витинската страна и в околностите на Халкидон, тъй че по техния варварски обичай предградието било опустошено. Влезли и в църквата на светата великомъченица и взели всичко, каквото намерили. Понечили да отворят саркофага на светицата, но не могли. Колкото и да се опитвали, всичко било напразно: не само че не успели да помръднат мраморната плоча, но и процеп в него не били в състояние да направят. Тогава натрупали наоколо купища дърва и съчки, сложили отгоре голям куп от леснозапалими неща и ги подпалили, надявайки се, че от високата температура мраморът ще се напука. Но и този път не успели. Всичко се превърнало в пепел, но саркофагът останал непокътнат. Колко дивна направил Бог Своята угодница! След оттеглянето на персите, императорът се посъветвал с патриарха и решили да пренесат в Цариград мощите на светата великомъченица, понеже се опасявали от повторно нахлуване на варварите в Халкидон. Там, близо до хиподрума, построили църква, подобна на халкидонската, просторна и прекрасна. Пренесли с почести саркофага със светите мощи, който бил придружаван от халкидонския митрополит. Поставили го в олтара на мястото на божествения жертвеник и върху него се извършвала безкръвната жертва. От честните мощи на великомъченицата и в Цариград, както в Халкидон, продължавали да стават чудеса и целебната кръв, благоухаеща на миро, продължавала да изтича в обичайното време.

Минали много години, сменили се много владетели, провели се V и VI вселенски събори на светите отци. И от тях изминало доста време и се възцарил император с име и нрав на звяр -Лъв Исавриец. Той пръв започнал да смущава Божията Църква с иконоборческата ерес, наричайки светите икони идоли, като разсъждавал със съмишлениците си така:

- Ето за кого е казал пророкът: „Имат уста, ала не говорят; имат очи, ала не виждат; имат уши, ала не чуват“.

Светейшият патриарх Герман се противопоставил на това. Императорът позорно го свалил и възкачил на мястото му свой съмишленик, еретик. По същия начин изпратил позорно в изгнание и останалите правоверни архиереи, които отхвърляли неговата ерес. Хулил като псе с необуздан език и позорял всячески не само светите икони, но и мощите на

светиите. И понеже виждал и слушал за чудесата от честните мощи на света великомъченица Евфимия, се терзаел от завист, но не се осмелявал да им направи нещо, понеже се опасявал от народно въстание и метеж. Измислил обаче коварен план. Отишъл една нощ тайно, със свои съмишленици, в църквата на света Евфимия и отворил гроба ѝ, който персите не могли да отворят: Христос Бог допуснал ръце на зловерни християни да се докоснат до честните мощи на Неговата невеста, които бил съхранил от ръцете на неверните езичници. Персите съгрешили по неведение, а християните се осмелили да извършат злодеяние със съзнанието какво правят. Бог допуснал да нанесат безчестие на светицата за още по-голямото им осъждане. Злочестивият Лъв Исавриец, като отворил гроба, извадил дървения ковчег с чудотворните и нетленни мощи на света Евфимия, а на негово място сложил полуизгнили смърдящи кости, които бил приготвил специално. После пак затворили гроба. Императорът отнесъл откраднатите честни мощи и ги оставил в една от стаите на двореца. Неговите сестри и дъщери тайно идвали при тях, кадили с благовония, палили свещи с почит и с любов им се кланяли. Скоро обаче злочестивият цар узнал това, взел ковчега с мощите и една нощ го хвърлил в морето. На сутринта, като събрал тълпа от съмишленици, започнал да се подиграва на правоверния народ - гаврел се и порицавал мощите на светата великомъченица:

- Елате, глупци, да видите измамата, с която ви залъгват и която наричат нетленни и чудотворни мощи на прочутата Евфимия. Отворете гроба и вижте вярно ли е.

И тутакси изпратил с народа свои приближени, за да отворят гроба. Отишли, отворили го и видели полуизгнилите вонящи кости. Тогава еретиците започнали да се подиграват и да се надсмиват над правоверните, като ги наричали поклонници на изгнили кости. За тях това било неочаквано, те недоумявали, срамували се, скърбели. Мнозина си помислили, че чудесата на светицата са измама, заплювали полуизгнелите кости и ги изхвърлили навън. И мраморния саркофаг извадили от църквата, а храма Божий превърнали в мерзост на запустението. Подложили го на голямо поругание. Църквата се превърнала в нещо като празна пещера или животинско леговище, даже по-лошо, тъй като станала място за всякакви нечистотии и гадости. Впоследствие ковачи си устроили в нея пещи и започнали да практикуват занаята си. И там, където някога се разнасяли песнопенията на божествени славословия, сега ехтели ударите на чукове по наковалнята, чували се нелепи сквернословия и безчинен говор на хора. В пустата църква ковачите живеели с жените и децата си, а в светия олтар, понеже мястото било закрито, си устроили отходно място. Бог дълго търпял тези хорски дела, такова осквернение на светинята Си, докато не погубил злите в зло и отново въздигнал православието, очистил и осветил Своето място, като го покрил отново със славата Си.

Когато честните мощи на всехвалната мъченица били изхвърлени в морето, по Божий промисъл от едно пристанище, наречено Софиино, отплувал кораб. Той бил собственост на двама братя - Сергии и Сергон. Като видели недалеч от кораба ковчега, който се носел по вълните, те го извадили от водата с мисълта, че в него има скрито някакво земно съкровище. Опънали платната и продължили пътя си. На Авидовия пристан отворили ковчега и видели нетленните мощи, от които се носело голямо благоухание. Зарадвали се на това духовно съкровище. После във видение им било открито, че мощите са свети. Как станало това: една нощ видели над мощите голяма слава, горящи светилници и свещи, и светли мъже, пещи и възхваляващи Бога. Тогава започнали да молят Бог да им открие чии са мощите. Корабът се приближавал към остров Лемнос. Там почивали чудотворните мироточиви мощи на света мъченица Гликерия. Прекарали нощта близо до острова и получили видение как света

мъченица Гликерия идва към кораба, а от кораба излиза да я посрещне прекрасна девица. Двете се прегърнали нежно. Дошлата девица казала на девицата от кораба:

- Здравей, мъченице Христова, Евфимия Всехвална! А другата девица ѝ отвърнала:
- Здравей, мъченице Христова, Гликерия блажена!

След приветствието се разделили: света Гликерия се запътила към брега, а света Евфимия се върнала на кораба. Оказало се, че двамата братя били видели едно и също нещо. Зарадвали се много, когато разбрали чии са мощите и с топла молитва усърдно се прекланяли пред света великомъченица Евфимия, прегръщали ковчега, целували го, проливайки радостни сълзи. Искали да откарат в своята родина това безценно съкровище, но това не било угодно на Бога и на Неговата света угодница. Корабниците опънали платната и потеглили за дома. Вече били далеч от острова, когато внезапно се извила буря и настанало силно вълнение. Вълните изхвърлили кораба отново близо до острова. Щом утихнело морето, корабниците пак потегляли, но пак по Божия воля внезапно се надигали вълни и отнасяли кораба към острова. И това се повторило не един и два пъти, а многократно. Всички на кораба изпаднали в голямо недоумение.

Една нощ им се явила Христовата мъченица и им казала:

- Защо се опитвате да ме носите насам и натам? Ще остана тук, не искам там, където се мъчите да ме закарате.

И добавила:

- Стига ми пренасянето от Халкидон във Византия (Цариград), хвърлянето в морето, после пренасянето. Защо искате да ме карате в далечни страни? Това не ви е по силите, не се старайте повече, а ми постройте малък дом на този остров и аз ще почивам тук.

След тези думи тя станала невидима. Честните братя Сергей и Сердон веднага се подчинили на волята на светицата. Пуснали котва в пристанището, слезли на брега, намерили епископа на острова и му казали за мощите на Евфимия Всехвална и за нейното желание. Епископът се зарадвал, но им заповядал да пазят в тайна светите мощи, понеже и на този остров била получена страшната заповед на злочестивия император да изхвърлят и предават на огън светите икони и честните мощи на светиите. Поради заповедта и мироточивите мощи на света мъченица Гликерия били скрити. Като намерил подходящо място недалеч от брега, епископът благословил Сергии и Сергон да построят малка църква на Христовата мъченица Евфимия. Скоро църквата била завършена, дошъл епископът, осветил я и положил в светия олтар под пода честните мощи, за да не научат за тях иконоборците. После двамата братя, изпълнени с благо желание, дали следния обет на светата мъченица:

- Не ще те оставим, света великомъченице Евфимия Всехвална, няма да отстъпим от честните ти мощи, ще ти служим тук до края на живота си.

След това обещание продали всичко, което превозвали на кораба, отрекли се от света и останали да живеят при църквата в пост и молитва. Не след дълго, като угодили на Бога, се преставили в безсмъртния живот по ходатайството на светата всехвална мъченица, на която служили усърдно. Преди кончината си положили върху гроба ѝ каменна плоча, за да не изпадне в забвение мястото, където се пазело това безценно съкровище, а на плочата написали:

„Ние, Сергии и Сергон, родни братя, като плавахме по Хелеспонт (Цариградско море), извадихме от морето честните мощи на всехвалната и света Христова мъченица Евфимия, носени от вълните, и по нейно повеление ги положихме тук.

Впоследствие епископът на острова построи прекрасна църква и поискал да пренесе

мощите на света Евфимия в нея. Дошъл в малката църква, построена от братята, за всенощна молитва. Задрямал и му се явила светицата, която казала:

- Не прави това, което си замислил, преподобни отче! Няма да изпълня желанието ти, но иди при сестра ми, светата мъченица Гликерия, помоли ѝ се и аз ще я моля, и тя ще ти разреши да я принесеш в твоята църква. А мене остави да почивам на това място, докато не се върна, откъдето съм дошла.

Епископът се събудил ужасен и не се осмелил да изпълни намерението си. Принесъл в църквата след молитви към света мъченица Гликерия честните ѝ мощи, пазени другаде, и ги положил там на скришно място. Така се пазели мощите на светиите от враждуващите против тях злочестиви иконоборци. И макар да били скрити, правоверните се събирали при тях, празнували ги с почит, защото чрез тях се изцелявали всякакви болести.

Веднъж, в деня, когато се празнувала паметта на света великомъченица Евфимия, по време на празненството в църквата, корабите на един военачалник и привърженик на иконоборческата ерес, който с войската си отивал някъде по служба, се приближили към острова. Влезли в пристанището и като слезли на брега, видели голямо струпване на хора около църквата, която се намирала недалеч. Като попитал и разбрал каква е причината за празника - а именно, че народът празнува, понеже там почиват мощите на света мъченица Евфимия, - той, злочестивият, изпаднал в ярост, нахвърлил се с войниците си срещу църквата и разгонил народа с виковете:

- Кой ви е разрешил това? Идолопоклонници, служещи на мъртви кости!

С такива ругатни срещу православните християни, окаяникът разрушил църквата почти до основи. Светите мощи обаче останали невредими в скривалището си. Мястото запустяло за дълго време.

След смъртта на злочестивия Лъв Исавриец на престола се възкачил синът му Константин, с прозвище Копроним, от лош корен още по-лоша издънка. Той не само отхвърлял почитането на иконите, но тайно отричал и Самия Христос-Бог. Окаяният хулил със скверния си език даже Пречистата Дева Богородица, обиждал и светите Божии угодници. От малък бил свикнал с лошото, научил се на лош живот, на магии и чародейство, проливал безпощадно човешка кръв. По жестокост превъзхождал баща си, убил много невинни и праведни люде, и изгонил монасите от Цариград. Царувал дълго по Божие допущение заради греховете на хората и като умножил безмерно злото, умрял злочест. Наследил го синът му Леон, който също бил иконоборец, но нямал жестокостта на баща си и дядо си. След смъртта на Леон се възцарил синът му Константин с майка си Ирина, чието име на гръцки значи мир. Тя наистина донесла мир на Христовата Църква. Докато синът ѝ бил малолетен, управлявала сама държавата, при това добре и богоугодно. Възстановила разрушеното и съсипаното от царете иконоборци. Върнала светите отци, изгонени заради почитането на честните икони. Ирина била наистина благочестива и боголюбива, свикала VII Вселенски събор начело със светейшия Цариградски патриарх Тарасий. Така на църквите било върнато благолепието - иконите, а светите отци предали на проклятие иконоборческата ерес. Тогава благоверната царица възстановила и опустошената от Лъв Исавриец църква на света великомъченица Евфимия, близо до хиподрума в Цариград. Тя заповядала да я очистят от нечистотиите, да възстановят разрушеното, украсила я с благолепни икони, снабдила я със свещени одежди и драгоценни съдове. Осветили църквата и в нея отново започнало богослужение, както преди, а Халкидонският митрополит се преместил да живее при църквата. Христорлюбивата царица Ирина търсела усърдно мощите на всехвалната мъченица Евфимия. Откакто Лъв Исавриец ги

бил похитил тайно и хвърлил в морето, сред православните се носел слух за злодейството на царя, разказвало се, че светите мощи били намерени и се пазели от вярващи. Царицата се опитвала да разбере къде са. Господ, Който изпълнява желанията на тия, които Му се боят, я известил за честните мощи на светата мъченица по следния начин. На остров Лемнос, където били скрити мощите, живеел един знатен човек на име Анастасий, комит по сан. Той получил по наследство мястото, на което двамата братя Сергии и Сергон построили църквата в чест на света великомъченица Евфимия и скрили в земята честните ѝ мощи, полагайки на гроба каменна плоча с надпис. Като намерил църквата напълно разрушена, Анастасий отново я издигнал върху старите ѝ основи и я украсил с подобаващо благолепие. Впоследствие бил несправедливо наклеветен от завистливи хора и без вина лишен от сана си. Тогава се отправил за Цариград, за да изобличи клеветата и отново да получи сана си. Докато търсел там застъпник и ходатай пред царицата, някой му казал, че халкидонският митрополит може да му помогне, понеже има най-голямо право да се застъпва за обидените. Анастасий тръгнал да търси митрополита и го намерил в двореца. Паднал в нозете му, разказал му за целта на пътуването си и го помолил да му помогне и да ходатайствува за него. Митрополитът му отказал с думите:

- Не мога да го направя, това не ми е по силите.

После митрополитът напуснал двореца и се отправил към къщи, а Анастасий тръгнал след него към архиерейския дом. Видял отворената врата на църквата и влязъл вътре да се помоли. След дълга колепреклонна молитва приседнал да почине -по това време нямало служба. Приближил се един от служащите тази седмица в храма и го попитал кой е и откъде е. Анастасий му разказал всичко за себе си, разкрил му мъката си и накрая го попитал:

- На кого е посветена тази църква? Той му отвърнал:

- На света великомъченица Евфимия Всехвална.

Щом чул това, Анастасий притиснал ръце към гърдите си и възкликнал с любов:

- О, моята света Евфимия!

- Защо я наричаш твоя?

- В моята църква, в дома ми, са честните ѝ мощи, затова се осмелявам да я наричам моя.

Църковнослужителят казал:

- Не може да бъде! Вярно ли е това, което казваш? Внимавай, не лъжи, за да не пострадаш. Царицата се старае много да намери мощите на света Евфимия и заповяда на митрополита да се моли на Бог да открие къде се намират.

Анастасий отвърнал:

- Повярвай ми, честни човече, при мен са мощите на Евфимия Всехвална, които някога са били в Халкидон.

Като чул това, той го помолил да почака малко и изпълнен с радост, побързал да съобщи на митрополита, на преподобния Андрей. Митрополитът се зарадвал и веднага поканил при себе си Анастасий, започнал да го разпитва за мощите на светицата. Той му разказал подробно всичко, което се говорело на острова за честните мощи на Евфимия Всехвална. Разказал и за каменната плоча на двамата братя. Преподобният отишъл веднага при светейшия патриарх Тарасий и му разказал всичко. После патриархът и митрополитът, като взели Анастасий, се явили пред царя и майка му и им разказали за честните мощи на Христовата мъченица. Всички се радвали и благодарили на Бога. Анастасий бил възнаграден щедро и получил отново предишния си сан. Без да се бавят, оборудвали разкошно един кораб, на който почетни лица с духовен сан и царедворци, придружени от

Анастасий комит, се отправили за остров Лемнос, за да принесат мощите на светицата в Цариград. Пристигнали благополучно, но когато местните жители узнали, че са дошли да вземат мощите на Евфимия Всехвална, се стекъл много народ, настроен твърде враждебно: били решени да се възпротивят и да не позволят на царските посланици да отнесат от острова драгоценното духовно съкровище. Нахвърлили се най-вече върху Анастасий комит, когото наричали предател. Сред народа се надигнал ропот, който едва лемноският епископ успял да овладее, като им казал:

- Хора, не се противете на Божията воля и не предизвиквайте гнева на царя: гневът на царя е като лъвски рев.

Когато народният ропот утихнал, отворили гроба на светицата и извадили като прекрасно цвете от земята честните мощи на Христовата невеста, въздухът се изпълнил с благоухание. С пеене на псалми, със свещи и кадилници ги понесли към кораба. Хората плачели със сълзи, че се лишават от това безценно съкровище, стоели на морския бряг и не сваляли очи от кораба, докато той не се изгубил в далечината. Щом пристигнали в Константинопол, целият град, царят и майка му заедно със светейшия патриарх излезли да посрещнат честните мощи на Христовата мъченица. Приели ги тържествено, с радост. Занесли ги с почести в църквата, откъдето някога тайно еретиците ги откраднали, и ги положили на мястото им в същата каменна гробница, където били някога.

Така светата великомъченица Евфимия Всехвална се озовала отново на почетното си място в Цариград и прославяли Бога за чудесата ѝ, прославян в Своите светии, на Когото и ние отдаваме чест и слава сега и във вечни векове. Амин.